

3. neděle postní

Otec Karel promluví dnes o žízni a dvojím významu tohoto slova. Vychází přitom z textu evangelia svatého Jana v kapitole 4., verších 5. - 42.

Milí přátelé!

Studna Jakubova - ve starém překladu se říkalo „studnice Jakubova“, u které se odehrává scéna popsaná v dnešním evangeliu, dosud existuje a je i dnes ve Svaté zemi cílem poutníků a turistů. Je to místo posvátné Židům, Samaritánům i křesťanům, neboť nese jméno praotce Jakuba a nachází se v blízkosti pole, jež Jakub kdysi dal svému synu Josefovi. Nám křesťanům je nadto drahé událostí, nad kterou se dnes budeme zamýšlet: setkáním Pána Ježíše se samaritánskou ženou a jejich doslova dvojsmyslným rozhovorem: mluví se v něm o vodě, o žízni. Ježíš žádá ženu, aby mu dala vodu ze studny, a nabízí jí jakousi vodu života. Je na cestě, jeho učedníci odešli, aby rychle nakoupili ještě něco k jídlu, a on, unaven horkem a žízní, usedl u studny před městečkem Sychar. Tu přichází jakási samařská žena pro vodu a Ježíš jí prosí, aby mu dala napít. Žena se podivuje stejně jako později apoštolové: již oslovit ženu o samotě bylo u Židů neobvyklé, a k tomu ještě ženu „samařskou“, to už bylo úplně nemožné. Mimo to, jak se zdá, nebyla to žena právě nejlepší pověsti: přichází pro vodu až k poledni, když už pořádné ženy mají dávno navařeno, a kromě toho jí Ježíš připomene, když mu říká, že nemá muže: „Máš pravdu, pět mužů jsi už měla a ani ten, kterého máš teď, není tvůj muž.“ A právě s touto ženou se Ježíš dává do hovoru, žádá od ní napít, gesto, které vyžaduje v Orientě určitou důvěrnost, pouští se s ní dokonce do teologické disputace a světuje jí i tajemství své osoby, které snad ještě dosud nikomu tak výslovně nesvětil. „Mesiáš - Kristus“ - „já jsem to, který k tobě mluvím!“ On může dát „vodu živou“; kdo se jí napije, nebude žíznit navěky a ona se v něm stane pramenem vyvěrajícím k životu věčnému. Žena napřed vůbec nechápe: nemáš vědro a studnice je hluboká, pak ale pochopí, že Ježíš mluví o náboženství, a snaží se převést řeč na náboženské spory mezi Židy a Samaritány. Když ale vidí, že Ježíš čte v jejím nitru, nechává stát svůj džbán, běží do města a svolává všechny lidi k němu: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala - není to Mesiáš?“ Ježíš tam pak zůstal dva dny a mnozí z toho města v něj uvěřili.

Milí přátelé, voda a „voda“ - dvě rozdílné roviny - typické Janovo evangelium: historická událost, konkrétní voda, konkrétní studna, konkrétní samařská žena, ale hned také náboženské poučení, mystická symbolika, teologická reflexe. Mluví se zde o vodě, a proto i o žízni. Zamysleme se tedy i my nad těmito pojmy. Jistě každý z nás už někdy v životě pocítil žízeň. Tu větší, tu menší, ale vždy bylo příjemné se pak napít a žízeň uhasit. Že to může být životně důležité, to vypráví například francouzský spisovatel Antoine de Saint-Exupéry. Byl letec a létal tři roky nad Saharou. Jednou měl na letadle poruchu a musel nouzově přistát. Se svým spolupilotem jsou nyní sami v poušti s několika zrnky a jedním pomerančem a litrem vody. Když zjistí, že letadlo neopraví, dávají se na cestu najít nějakou oázu. Tři dny putují, snad 200 kilometrů pouští - o závod se smrtí. Když už jsou naprosto vyčerpáni a trpí horečnými halucinacemi, setkávají se jako zázrakem s karavanou. A Saint-Exupéry říká: „Nyní ležíme na břiše, hlavu v nádobě jako telata. Voda,

voda! To se nedá popsat. Není pravda, že ji člověk potřebuje k životu, ona sama je život.“ Voda je život, je dar života, je nepopsatelné, obrovské štěstí.

Podobnou zkušenost učinil i izraelský národ při svém útěku z Egypta. Zprvu se zdá, že jsou zachráněni, zvláště když se vody Rudého moře zavrou nad pronásledovatele, ale pak přichází poušť, přichází žízeň. Izraelitů se zmocňuje hněv, zoufalství a obrací se proti tomu, kdo je semí podle jejich mínění zavedl - proti Mojžíšovi a koneckonců proti Bohu. V největší nouzi se Mojžíš obrací k Hospodinu a ten dává vytrysknout ze skály vodu. Voda tam, kde ji nikdo neočekával. Tato voda je pro Izraelity něčím víc než jen nápojem osvěžujícím tělo. Je to znamení, že Bůh je i v poušti blízko nich, že je jejich věrným ochráncem, na něhož se mohou vždy spolehnout.

Ježíš vychází z této zkušenosti žízně a vody - sám žízní, sám o vodu prosí, ale hned mluví o jiné vodě: „Každý, kdo se napije této vody, bude zase žíznit. Kdo se však napije vody, kterou mu dávám já, nebude žíznit navěky; voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody vyvěrající k věčnému životu.“ Tuto „vodu života“ nabízí Ježíš i nám. V člověku je zakořeněna žízeň po dobru, po spravedlnosti, po lásce, po Bohu. Už žalmista zpívá ve čtyřicátém druhém žalmu: „Jako laň dychtí po vodě bystřin, tak dychtí má duše po tobě, Bože! Má duše žízní po Bohu, po živém Bohu!“ Ať si to uvědomujeme, nebo ne, tato touha, tato žízeň v nás je. A Ježíš dává vodu k jejímu uhašení. Vodu, kterou potřebuje každý, i ten, kdo si myslí, že má všechno, kdo je spokojený se sebou i se světem. Touto vodou je především Ježíš sám. Ježíš nám ztělesňuje blízkost Boží, Ježíš nám ukazuje a říká, že Bůh na nás nezapomněl, že nás - své stvoření - bere vážně, že s námi ještě něco zamýšlí. Tato voda, kterou nabízí, je voda smíření. Je pro nás všechny, kteří žijeme uprostřed nesmiřitelného světa, s nesmiřitelnými kolegy, nesmiřitelnými příbuznými, nesmiřitelnými sousedy. Je pro nás všechny, s našimi předsudky a rychlými odsouzeními. Je pro nás všechny, my všichni smíme a máme odpustit, aby nám bylo odpuštěno. Tato voda je spravedlnost, je přátelství, je milosrdenství, je dobrota, je velkodušnost, jedním slovem spása, vykoupení.

Milí přátelé, Karel Máj - autor Vinnetou a Old Shatterhanda - líčí v jiném svém románu, žnámém u nás pod názvem „V zemi stříbrného lva“ a odehrávajícím se tentokrát na Sahaře, tuto tragickou událost. Sidi Kara Ben Nemsí Effendi, jak se zde hrdina nazývá, dorazí k osamělé studnici v poušti. Několik kroků od studny plné čisté pramenité vody narazí na kóstru jakéhosi nešťáshníka. Když se ptá svého arabského průvodce, proč asi musel ten člověk zemřít, vysvětluje mu zkušený syn pouště: „Neměl už žízeň“ - tu ho hnala sice desítky, snad stovky kilometrů až sem, pak ho ale postiženého vyčerpáním a únavou opustila, zmocnila se ho úplná apatie, a tak zemřel žízní pár kroků od pramene životodárné vody. I my lidé se podobáme takovému nešťastnému člověku - zmocňuje se nás často lhostejnost, apatie, a tak bídne hyneme: netrpíme už žízní, nepocítujeme již ono spásné utřpení, které nás vede k vodě živé. Proto Ježíš blahorečí ty, kteří „lační a žízní po spravedlnosti“, neboť oni budou nasyceni a napojeni. Amen.